

שימוש במשאבת לחץ פנאומטית –

Intermittent Pneumatic Compression (IPC)

(כדוגמת Lympha Press)

התוויות:

לימפאדמה ראשונית, משנית, אי-ספיקה ורידית, פצעים על-רקע אי-ספיקה ורידית ונפיחות על-רקע חוסר פעילות (חוסר תנועה, חולשת שרירים, שיתוק ועוד).

התוויות נגד:

1. אי-ספיקת לב לא מאוזנת/לא יציבה ו/או מטופלים המציגים סימפטומים, כגון: קוצר נשימה, טכיפנאה ודופק לא סדיר.
2. DVT אקוטי לא מטופל או חשד ל-DVT.
3. תסחיף ריאתי או חשד לתסחיף ריאתי.
4. סימפטומים סיסטמיים, כגון: חום גבוה – לפני שנעשה בירור למקור הסימפטומים ולפני שנשלל זיהום.
5. זיהום אקוטי (צלוליטיס) לא מטופל או חשד לזיהום אקוטי.
- ניתן לשקול שימוש במשאבה 48-72 לאחר תחילת הטיפול האנטיביוטי, במידה והמטופל אינו כאוב ויכול לסבול את הלחץ.
6. פלביטיס אקוטי לא מטופל.
7. אי-ספיקה וסקולרית קשה.
8. בצקת ריאות.
9. מחלה גרורתית באזור הבצקתי – למעט בטיפול פליאטיבי, אז ניתן להשתמש במשאבת הלחץ במידה והמטופל מרגיש בנוח במהלך הטיפול.
10. בצקת בחלק הפרוקסימלי של הגף ו/או בצקת פרוקסימלית לאזור הטיפול.
11. נזירופתיה קשה.
12. כל מצב שהגברת ההחזר הלימפתי או הורידי אינו רצוי.

משנה זהירות ותשומת לב מיוחדת במצבים הבאים:

1. אי-ספיקת לב, בדגש על מטופלים שאושפזו לאחרונה בגין אי-ספיקת לב.
2. יתר לחץ-דם.
3. כאבים.
4. חוסר נוחות עד כאבים המתעוררים בזמן הטיפול – יש לברר את המקור לכאבים לפני שמחליטים על המשך טיפול או על הפסקתו (ייתכן והלחץ שנקבע היה מדי גבוה לאותו מטופל).
5. ליקויים בתחושה.
6. פצעים לא מאובחנים, לא מטופלים או מזהמים.
7. עור שברירי.
8. שתל עור.
9. מחלת עור שעלולה להחריף בשל השימוש במכשיר.
10. עיוות קשה של הגף, לרבות הגבלות משמעותיות בטווחי התנועה.
11. מטופלים עם ליקוי בתקשורת.

כללי:

- 1) **בכל שאלה או התלבטות יש לפנות לפיזיותרפיסט/ית מוסמך/ת לטיפול לימפתי.**
- 2) רצוי, כי השימוש במשאבת לחץ פנאומטית יהיה חלק מטיפול לימפתי: להתחיל בשפעול קשריות לימפה פרוקסימליות ואזוריות ולכלול עיסוי, חבישות, שימוש במוצרי לחץ ותרגילים.
- 3) שמירה על היגיינה: יש להימנע ממגע ישיר של הגף המטופל עם השרוול המתנפח באמצעות לבישת שרוול סטוקינט או שקית ניילון. בסוף הטיפול יש לחטא (ובמידת הצורך לנקות) את השרוול המתנפח בחלקו הפנימי.
- 4) אין להשתמש על גף חבוש בחבישה לימפטית או לבוש בבגד לחץ.
- 5) מומלץ לנהל יומן טיפולים לכל מטופל, כמפורט:

<u>תאריך</u>	<u>הגף/ים</u> <u>המטופל/ים</u>	<u>לחץ</u>	<u>משך</u>	<u>תגובה והערות</u>

אופן השימוש:

1. שלילת קונטרא-אינדיקציות.
2. הדרכת המטופל והסבר כי הטיפול לא אמור לעורר חוסר נוחות.
במידה ובמהלך הטיפול הוא אינו חש בטוב או שמתעורר חוסר נוחות מכל סוג – יש לקרוא מייד לאיש צוות ובמידת האפשר להפסיק את פעולת המכשיר.
3. מדידת הגף לפני השימוש – לבדיקת יעילות.
4. **לבישת שרוול סטוקינט או שקית ניילון לפני הנחת השרוול המתנפח של המכשיר.**
5. קביעת לחצים זמני טיפול כמפורט בסעיף "ערכים מומלצים".
6. במהלך הטיפול הראשון ובטיפולים בהם הלחץ הוגבר – שמירה על קשר עם המטופל, על-מנת לוודא כי הוא חש בטוב וכי לא מופיעים סימפטומים חריגים.
7. בסיום הטיפול הראשון ובטיפולים בהם הלחץ הוגבר – בירור עם המטופל כיצד מרגיש.
יש להסתכל על העור ולוודא שלא נגרמה תגובה חריגה (אודם, עיוות, קרע וכו') ולחוש את המרקם.
8. מדידת הגף – לבדיקת יעילות.
9. חבישת הגף או לבישת בגד לחץ – לשמירה על תוצאות הטיפול כמה שניתן.
10. **חיטוי (ובמידת הצורך ניקוי) חלקו הפנימי של השרוול המתנפח.**

ערכים מומלצים:**בגף התחתון**

משך	לחץ מומלץ	מאפייני המטופל
טיפול ראשון – 20 דקות. ניתן בכל יום להוסיף עד טיפול כולל של שעתיים	טיפול ראשון – עד 35 מ"מ כספית. בטיפולים הבאים ניתן לעלות עד 60 מ"מ כספית	מסת גוף נמוכה עד נורמלית, בצקת רכה שיוורדת עם הרמת הגף
	טיפול ראשון – עד 35 מ"מ כספית. בטיפולים הבאים ניתן לעלות גם מעבר ל- 60 מ"מ כספית (עד 80 מ"מ כספית)	בצקת קשה ופיברוטית ו/או מטופל עם מסת גוף גבוהה

בגף העליון

משך	לחץ מומלץ	מאפייני המטופל
טיפול ראשון – 20 דקות. ניתן בכל יום להוסיף עד טיפול כולל של שעתיים	טיפול ראשון – עד 35 מ"מ כספית. בטיפולים הבאים ניתן לעלות עד 50 מ"מ כספית	מסת גוף נמוכה עד נורמלית, בצקת רכה שיוורדת עם הרמת הגף
	טיפול ראשון – עד 35 מ"מ כספית. בטיפולים הבאים ניתן לעלות עד 60 מ"מ כספית	בצקת שאינה יורדת עם הרמת הגף, בצקת קשה ופיברוטית ו/או מטופל עם מסת גוף גדולה

- **בטיפול פליאטיבי:** לחץ של עד 20-30 מ"מ כספית ובתנאי שהמטופל מרגיש בנוח במהלך הטיפול.

נכתב על-ידי דרור ניב

השתתפו בהכנה: ג'יל ברכה, ד"ר דורית תדהר וחברי קבוצת "פיזיותרפיה לימפטית ישראל"

מקורות:

1. <https://jasmedicalitalia.it/wp-content/uploads/2019/11/Lympha-Press-Protocol.pdf>
2. Phillips JJ, Gordon SJ. Intermittent Pneumatic Compression Dosage for Adults and Children with Lymphedema: A Systematic Review. *Lymphat Res Biol.* 2019 Feb;17(1):2-18. doi: 10.1089/lrb.2018.0034. Epub 2018 Nov 13.
3. Brennan MJ, Miller LT. Overview of treatment options and review of the current role and use of compression garments, intermittent pumps, and exercise in the management of lymphedema. *Cancer.* 1998 Dec 15;83(12 Suppl American):2821-7. doi: 10.1002/(sici)1097-0142(19981215)83:12b+<2821::aid-cnrc33>3.0.co;2-g.